

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14 и 43/14), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ ПРИ
МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ НА НЕОНАТАЛНОТО
ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНО КРВАВЕЊЕ

Член 1

Со ова упатство се пропишува медицинското згрижување на неонаталното гастроинтестинално крвање.

Член 2

Начинот на медицинското згрижување на неонаталното гастроинтестинално крвање е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинско згрижување на неонаталното гастроинтестинално крвање, по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот, може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на медицинското згрижување на неонаталното гастроинтестинално крвање, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на неговото донесување.

Бр. 07-2961/1
12 март 2014 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

НЕОНАТАЛНО ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНО КРВАВЕЊЕ¹

- Причини
- Анамнеза и преглед
- Иследувања
- Понатамошно водење
- Референци

Крв во столицата во неонаталниот период е општ проблем, предизвикан од различни причини кои можат да се движат од бенигни, до причини кои се опасни за животот на новороденото дете.

ПРИЧИНИ

За гастроинтестиналниот тракт (ГИТ) опишани се следниве причини за крвање: (1, 2)

Кај здраво дете - вообичаени:

- Проголтана мајчина крв.
- Анална пукнатина (фисура).
- Алергиски колит.

Кај болно дете - невообичаени:

- Некротизирачки ентероколит.
- Инфективен колит, на пример со: Shigella, Salmonella, E. coli, Yersinia, Clostridium, Campylobacter.
- Конгенитални аномалии на абдоменот, на пример: волвулус, M. Hirschsprungs, Мекелов дивертикулум, интусусцепција.
- Нарушувања на крвањето, на пример: дефицит на витаминот К, крвање кај новороденото дете, дисеминирана интраваскуларна коагулација, дефицит на коагулационите фактори (на пример: фактор VIII, IX, XI). (3)
- Васкуларни малформации.
- Болести на црниот дроб.
- Лекови - постнатални кортикостероиди, индометацин. (4)

Треба да се биде подготвен дека некои новородени деца од оваа група првично ќе изгледаат добро, а потоа состојбата ќе им се влоши.

АНАМНЕЗА И ПРЕГЛЕД

Целосната анамнеза и прегледот се од суштинско значење и треба да го вклучуваат следново:

- Испукани брадавици како извор на крв која потенцијално може да ја проголта новороденото дете – крв која е обично очигледна при испитувањето.
- Начин на раѓање.
- Крвање при раѓањето - плацентарна абрупција, placenta praevia.

---

¹ Клиничките упатства во Royal Prince Alfred Hospital се развиени како дел на мултидисциплинарните напори на Комитетот за развој на упатства во неонаталната грижа, наречен GRIP (Getting research into Practice), кој ги користи најновите информации во литературата (Cochrane Library, CENTRAL Library, MEDLINE, PREMEDLINE и други) за да се синтетизираат препораките, базирани на докази во неонаталната грижа. Структурата на сите упатства е стандардна, со презентирање на клучни точки кои вклучуваат ниво на доказ (ннд) и користена литература, како составен дел на препораките за нега и терапија на новородените деца.

- Профилакса со витамин К кај новородените деца:
  - Ако не е даден воопшто, или е администриран по орален пат (ризик од ран дефицит на витамин К). (5)
- Да се провери информацијата за лековите кои ги примило новороденото дете во картончето на испис, како потврда дека е даден витаминот К, начинот на кој е даден и бројот на дози.
- Употреба на лекови кај мајката:
  - Антиконвулзиви, варфарин, рифампицин, изонијазид (ризик од ран дефицит на витамин К). (5)
- Начин на исхрана:
  - Доење (ризик од дефицит на витамин К). (5)
  - Кравјо млеко или соина формула (при ризик од алергиски колит). (6)
  - Новородени деца кои можат да бидат изложени на млечни протеини од кравјото млеко, исто така можат да се презентираат со алергиски колит.
- Семејна историја на алергија на храна или нетолеранција.
- Семејна историја на нарушување на крвавењето.
- Асоцирани знаци.
- Слиз во столицата се гледа, со или без крв, при алергиски колит.

ИСЛЕДУВАЊА

Аптов (АРТ-ов) тест

- Задолжително за сите случаи со крв во столицата.
- Ова е едноставен, квалитативен тест за да се разликува крвта во столицата помеѓу мајката и фетусот и го користи својството на феталниот хемоглобин да биде повеќе отпорен на алкална денатурација. (7, 8)
- Феталната крв содржи 65-90% HbF, додека, крвта на возрасните содржи претежно HbA и само <1% HbF. HbA кај возрасните е денатуриран од алкални средства од охуаеоглобин (розова боја), до алкален хематин (жолто-кафена боја), но HbF е отпорен на тоа.
- Столицата мора да биде грубо крвава, а не задоцнета во форма на мелена, бидејќи тоа покажува дека охуаеоглобин-от веќе е претворен во алкален хематин. (7)

Опрема

- Епрувета.
- 5ml ампула со вода.
- 1% раствор на натриум хидроксид (во фрижидерот за лекови во соба).

Метод

- Додадете еден мал примерок од изметот на 3-5ml вода во епруветата за да се лизираат еритроцитите.
- Протресете за да се разделат фекалните материи.
- Погрижете се супернатантот да добие розова боја.
- Додадете 1ml од 1% раствор на натриум хидроксид.

Резултати

- Ако бојата се менува од розова до жолто-кафена (над 2 минути), ова значи дека се работи за мајчината крв.
- Ако новороденото дете е добро и анамнезата е компатибилна со проголтаната крв, тогаш новороденото дете може да биде испишано.

- Ако бојата останува розова или неубедлива, тогаш тоа би означувало фетална крв.
- Новороденото дете мора да биде примено на Одделение.
- Понатамошните првични тестови вклучуваат: комплетна крвна слика, коагулационен статус, абдоминална рендгенографија.

Поискусен член на персоналот мора да биде известен за да ги насочи понатамошните испитувања и менаџментот.

ПОНАТАМОШНО ВОДЕЊЕ (ВО ЗАВИСНОСТ ОД ПРИЧИНТЕЛОТ)

Понатамошните испитувања можат да вклучат:

- Хемокултура.
- Копрокултура.
- Хепатални тестови.
- Специфични коагулациони фактори.
- Ректосигмоидна биопсија за еозинофилија се гледа при алергиски колит.

Понатаму, водењето на вакво новородено дете може да вклучува:

- Хируршка консултација (ако детето не е добро и ако е суспектна хируршка причина за крвавењето).
- Антибиотици (на пр: за некротизирачки ентероколит).
- Терапевтско испитување на хипоалергично млеко по формула (вештачко млеко) при алергиски колит.
- Витамин К (ИМ или ИВ, доколку е непоходна брза реакција).
- Свежо смрзната плазма за коагулопатија или масивно крвавење.
- Трансфузија на крв.
- Да се контактира за хематолошки совет ако иницијалниот третман не може да го контролира крвавењето.

РЕФЕРЕНЦИ

1. Maayan-Metzger A, Ghanem N, Mazkereth R, Kuint J. Characteristics of neonates with isolated rectal bleeding. *Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed* 2004; **89**: F68-70.
2. Rayhorn N, Thrall C, Silber G. A review of the causes of lower gastrointestinal tract bleeding in children. *Gastroenterology Nursing* 2001; **24**: 77-82.
3. Zhang L, Li H, Zhao H, Zhang X, Ji L, Yang R. Retrospective analysis of 1312 patients with haemophilia and related disorders in a single Chinese institute. *Haemophilia* 2003; **9**: 696-702.
4. Halliday HL, Ehrenkranz RA, Doyle LW. Early postnatal (<96 hours) corticosteroids for preventing chronic lung disease in preterm infants. *The Cochrane Database of Systematic Reviews* 2003; **Issue 1**. Art No. CD001146.
5. Chalmers EA. Neonatal coagulation problems. *Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed* 2004; **89**: F475-8.
6. Xanthakos SA, Schwimmer JB, Melin-Aldana H et al. Prevalence and outcome of allergic colitis in healthy infants with rectal bleeding: A prospective cohort study. *JPediatr Gastroenterol Nutr* 2005; **41**: 16-22.
7. Apt L, Downey WS. Melena neonatorum: the swallowed blood syndrome. *JPaeditrics* 1955; **47**: 6-12.
8. Chen, D, Wilhite TR, Smith CH, Blinder MA, Landt M. HPLC detection of fetal blood in meconium: improved sensitivity compared with qualitative methods. *Clinical Chemistry* 1998; **44**: 2277-22801.

1. Royal Prince Alfred Hospital, www.cs.nsw.gov.au/rpa/neonatal, 24.8.2009

2. Упатството треба да се ажурира еднаш на 6 години.

3. Предвидено е следно ажурирање до август 2015 година.